

Tematický súhrn

PÔSOBNOSŤ CHARTY ZÁKLADNÝCH PRÁV EURÓPSKEJ ÚNIE

Pôsobnosť Charty základných práv Európskej únie je vymedzená v jej článku 51, podľa ktorého:

„1. Ustanovenia... charty sú pri dodržaní zásady subsidiarity určené pre inštitúcie, orgány, úrady a agentúry Únie, a tiež pre členské štáty výlučne vtedy, ak vykonávajú právo Únie. V dôsledku toho rešpektujú práva, dodržiavajú zásady a podporujú ich uplatňovanie v súlade so svojimi príslušnými právomocami a pri zachovaní obmedzení právomocí Únie, ktoré boli na ňu prenesené zmluvami.

2. ... charta nerozširuje rozsah pôsobnosti práva Únie nad rámec právomocí Únie, ani nezakladá žiadnu novú právomoc ani úlohu pre Úniu, ani nemení právomoci a úlohy vymedzené v zmluvách.“

Vo vzťahu k aktom práva Únie Súdny dvor vykonal vo svojej judikatúre týkajúcej sa platnosti niektorých aktov sekundárneho práva¹ preskúmanie z hľadiska základných práv a spresnil, že akty práva Únie, ako sú smernice, sa nevyhnutne musia vykladať s prihliadnutím na základné práva.²

Pokiaľ ide o členské štáty, Súdny dvor sa v rámci značného počtu návrhov na začatie prejudiciálneho konania vyjadril k pojmu „vykonávania práva Únie“, pričom okrem iného poskytol zoznam prvkov, ktoré možno vziať do úvahy na účely určenia, či sa na vnútroštátnu právnu úpravu vzťahuje tento pojem.

1 Pozri najmä rozsudok Súdneho dvora z 8. apríla 2014 vo veci Digital Rights Ireland a Seitlinger a i. (C-293/12, EU:C:2014:238, bod 69).

2 Pozri najmä rozsudok Súdneho dvora z 13. mája 2014 vo veci Google Spain a Google (C-131/12, EU:C:2014:317, bod 68 a nasl.).

I. Uplatňovanie Charty na inštitúcie, orgány, úrady a agentúry Únie

Rozsudok z 20. septembra 2016 (veľká komora), Ledra Advertising/Komisia a ECB (C-8/15 P až C-10/15 P, EU:C:2016:701)

Cyperská republika, ktorej menou je euro, požiadala v nadväznosti na ťažkosti, ktoré mali začiatkom roka 2012 niektoré banky so sídlom v tomto členskom štáte, o finančnú pomoc z Európskeho mechanizmu pre stabilitu (EMS)³. Táto pomoc mala byť poskytnutá v rámci programu makroekonomickej úpravy konkretizovaného v memorande o porozumení, dojednanom v mene EMS Komisiou. Tento protokol podpísali 26. apríla 2013 Cyperská republika a EMS. Žalobcovia vo veci samej, ktorí boli držiteľmi vkladov v niektorých bankách so sídlom na Cypre, následne podali na Všeobecnom súde žaloby jednak o neplatnosť niektorých bodov uvedeného memoranda, a jednak o náhradu škody, ktorá im údajne vznikla. Podľa ich názoru bola táto škoda spôsobená tak zaradením sporných bodov do memoranda o porozumení, ako aj porušením povinnosti Komisie zabezpečiť, aby bolo memorandum v súlade s právom Únie, a konkrétnejšie s článkom 17 ods. 1 Charty (vlastnícke právo). Keďže Všeobecný súd vyhlásil ich žaloby sčasti za neprípustné a sčasti za nedôvodné, žalobcovia následne podali odvolanie na Súdny dvor.

Pokiaľ ide o otázku, či sa Charta v tomto prípade uplatní, Súdny dvor zdôraznil, že hoci členské štáty v rámci Zmluvy o EMS neuplatňujú právo Únie, v dôsledku čoho im v tomto rámci Charta nie je určená, zároveň je Charta určená aj inštitúciám Únie, a to vrátane situácií, keď konajú mimo právneho rámca Únie.

Súdny dvor dodal, že Komisia je povinná v rámci prijatia memoranda o porozumení, akým je memorandum z 26. apríla 2013, a to tak na základe článku 17 ods. 1 ZEÚ, ktorý jej zveruje všeobecnú úlohu dohliadať na uplatňovanie práva Únie, ako aj na základe článku 13 ods. 3 a 4 Zmluvy o EMS, ktorý jej ukladá povinnosť dohliadať na zlučiteľnosť memoránd o porozumení uzavretých EMS s právom Únie, zabezpečiť, aby bolo takéto memorandum zlučiteľné so základnými právami zaručenými Chartou. V dôsledku toho Súdny dvor dospel k záveru, že pokiaľ ide o žalobu o náhradu škody, prislúcha mu preskúmať, či Komisia prispela k dostatočne závažnému porušeniu práva odvolateľov vlastniť majetok v zmysle článku 17 ods. 1 Charty v rámci prijatia memoranda o porozumení z 26. apríla 2013 (body 67, 68).⁴

³ Zmluva, ktorou sa zriaďuje Európsky mechanizmus pre stabilitu, bola uzavretá 2. februára 2012 v Bruseli (Belgicko) medzi Belgickým kráľovstvom, Spolkovou republikou Nemecko, Estónskou republikou, Írskom, Helénskou republikou, Španielskym kráľovstvom, Francúzskou republikou, Talianskou republikou, Cyperskou republikou, Luxemburským veľkoveľkostvom, Maltou, Holandským kráľovstvom, Rakúskou republikou, Portugalskou republikou, Slovinskou republikou, Slovenskou republikou a Fínskou republikou. Táto zmluva nadobudla platnosť 27. septembra 2012.

⁴ Tento rozsudok bol uvedený vo Výročnej správe za rok 2016, s. 69.

II. Uplatňovanie Charty na členské štáty: pojem „vykonávanie práva Únie“

1. Uplatniteľné zásady

Rozsudok z 26. februára 2013 (veľká komora), Åkerberg Fransson (C-617/10, EU:C:2013:105)

Vo veci samej išlo o spor medzi Åklagaren (švédská prokuratúra) a pánom Åkerbergom Franssonom vo veci stíhania vedeného proti tejto osobe za závažný daňový delikt. Pán Åkerberg Fransson bol obvinený z toho, že vo svojich daňových priznaniach za zdaňovacie obdobia rokov 2004 a 2005 uviedol nepravdivé údaje, čo viedlo k strate príjmov štátneho rozpočtu v súvislosti s výberom dane z príjmu a dane z pridanej hodnoty (DPH). Okrem toho bol tiež stíhaný za nepodanie daňového priznania v súvislosti so zamestnávateľskými príspevkami za účtovné obdobia október 2004 a október 2005, čo spôsobilo orgánom sociálneho zabezpečenia stratu príjmov.

V prípade oboch predmetných zdaňovacích období uložil daňový úrad pánovi Åkerbergovi Franssonovi sankcie, konkrétne sankcie na základe príjmov z jeho podnikateľskej činnosti, na základe DPH a na základe zamestnávateľských príspevkov. Tieto sankcie boli spojené s úrokom a neboli predmetom žaloby podanej na správny súd. Rozhodnutie o ich uložení bolo vydané na základe toho istého skutku poskytnutia nepravdivých údajov, z ktorého vychádzala prokuratúra v trestnom konaní.

Vnútroštátny súd si teda položil otázku, či má byť žaloba proti pánovi Åkerberg Franssonovi zamietnutá na základe toho, že už bol potrestaný za ten istý trestný čin v inom konaní, čo by bolo možné považovať za porušenie zákazu dvojitého trestu za ten istý trestný čin podľa článku 4 protokolu č. 7 k Európskemu dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a článku 50 Charty. Preto položil Súdny dvor otázku, či zásada *ne bis in idem* uvedená v článku 50 Charty bráni tomu, aby bolo proti obžalovanému vedené trestné stíhanie za daňový podvod, vzhľadom na to, že za to isté konanie spočívajúce v poskytnutí nepravdivých údajov mu už bola uložená daňová sankcia.

V rámci analýzy otázky svojej právomoci Súdny dvor najprv pripomenul, že rozsah pôsobnosti Charty je vzhľadom na konanie členských štátov vymedzený v jej článku 51 ods. 1, podľa ktorého sú ustanovenia Charty určené pre členské štáty výlučne vtedy, ak vykonávajú právo Únie. V tejto súvislosti uviedol, že základné práva zaručené v právnom poriadku Únie sa uplatnia vo všetkých situáciách, ktoré upravuje právo Únie, avšak nie mimo týchto situácií. Súdny dvor zdôraznil, že z tohto dôvodu nemôže z hľadiska Charty posúdiť vnútroštátnu právnu úpravu, ktorá nespadá do rámca práva Únie. Naopak, pokiaľ takáto právna úprava spadá do pôsobnosti tohto práva, Súdny dvor, ktorý rozhoduje o prejudiciálnej otázke, musí poskytnúť všetky výkladové prvky, ktoré sú nevyhnutné na to, aby vnútroštátny súd posúdil súlad tejto právnej úpravy so základnými právami, ktorých dodržiavanie zabezpečuje (body 17 – 23).⁵

V danej veci Súdny dvor uviedol, že daňové sankcie uložené pánovi Åkerbergovi Franssonovi a voči nemu vedené trestné stíhanie čiastočne súvisia s nesplnením jeho povinnosti podať priznanie k DPH. Uviedol jednak, že z článku 2, článku 250 ods. 1 a článku 273 smernice 2006/112/ES a z článku 4 ods. 3 ZEÚ vyplýva, že každý členský štát má povinnosť prijať všetky legislatívne a správne opatrenia, aby zabezpečil, že DPH splatná na jeho území bude vyberaná v plnej výške, a bojoval proti podvodom. Okrem toho konštatoval, že článok 325 ZFEÚ ukladá členským štátom povinnosť bojovať proti protiprávnym konaniam poškodzujúcim finančné záujmy Únie prostredníctvom odstrašujúcich a účinných opatrení, pričom v tejto súvislosti poukázal na to, že vlastné zdroje Únie podľa článku 2 ods. 1 rozhodnutia

⁵ Tento rozsudok bol uvedený vo Výročnej správe za rok 2013, s. 16.

2007/436/ES zahŕňajú okrem iného príjmy pochádzajúce z uplatnenia jednotnej sadzby na harmonizovaný vymeriavací základ DPH stanovený v súlade s pravidlami Únie. Z toho vyvodil, že také daňové sankcie a trestné stihania pre daňový delikt, ktorých predmetom bol alebo je pán Åkerberg Fransson z dôvodu nesprávnosti údajov poskytnutých v oblasti DPH, predstavujú vykonanie článku 2, článku 250 ods. 1 a článku 273 smernice 2006/112/ES, ako aj článku 325 ZFEÚ, a teda práva Únie v zmysle článku 51 ods. 1 Charty. Vzhľadom na to uznal svoju právomoc odpovedať na položené prejudiciálne otázky a poskytnúť všetky výkladové prvky nevyhnutné na to, aby vnútroštátny súd posúdil súlad vnútroštátnej právnej úpravy so zásadou *ne bis in idem* uvedenou v článku 50 Charty (body 24 – 27, 31).

Rozsudok z 10. júla 2014, Julian Hernández a i. (C-198/13, EU:C:2014:2055)

Návrh na začatie prejudiciálneho konania bol predložený v rámci sporu medzi siedmimi zamestnancami a ich zamestnávateľmi, nachádzajúcimi sa v situácii platobnej neschopnosti, a Španielskym kráľovstvom, pokiaľ ide o vyplatenie miezd týmto zamestnancom v nadväznosti na výpovede, ktoré dostali a ktoré vnútroštátny súd predtým vyhlásil za neprípustné.

V súlade so španielskou právnou úpravou uplatniteľnou v danej veci môže zamestnávateľ od Španielskeho kráľovstva požadovať vyplatenie miezd, ktoré neboli vyplatené v období, v ktorom prebiehalo súdne konanie o napadnutí výpovede, a to po uplynutí 60 pracovných dní od podania žaloby. Pokiaľ zamestnávateľ tieto mzdy nevyplatil a nachádza sa v stave dočasnej platobnej neschopnosti, dotknutý zamestnanec môže prostredníctvom zákonnej subrogácie požadovať vyplatenie týchto miezd priamo od tohto členského štátu.

Preto sa vnútroštátny súd pýtal, či táto právna úprava patrí do pôsobnosti smernice 2008/94/ES⁶ a či článok 20 Charty (rovnosť pred zákonom) bráni takejto právnej úprave, pokiaľ sa táto úprava uplatňuje len na prípady neprípustnej výpovede, a nie na prípady neplatnej výpovede.

Súdny dvor najprv pripomenul, že samotná skutočnosť, že vnútroštátne opatrenie patrí do oblasti, v ktorej Únia disponuje právomocou, nemôže toto opatrenie zahrnúť do rámca pôsobnosti práva Únie, a teda založiť uplatniteľnosť Charty. Ďalej uviedol, že na určenie, či vnútroštátna právna úprava predstavuje vykonanie práva Únie v zmysle článku 51 ods. 1 Charty, treba spomedzi iných kritérií preskúmať, či je jej cieľom vykonanie ustanovenia práva Únie, aká je povaha tejto právnej úpravy a či táto právna úprava sleduje iné ciele než tie, ktoré zahŕňa právo Únie, hoci môže toto právo nepriamo ovplyvniť, ako aj to, či existuje osobitné ustanovenie práva Únie v tejto oblasti alebo také, ktoré by ho mohlo ovplyvniť (body 36, 37).

V danom prípade osobitne preskúmal kritérium toho, či dotknutá vnútroštátna právna úprava sleduje cieľ, na ktorý sa vzťahuje predmetná smernica. V tejto súvislosti uviedol, že z vlastností právnej úpravy dotknutej vo veci samej vyplýva, že táto úprava sleduje iný cieľ, než je cieľ zabezpečiť minimálnu ochranu zamestnancov v prípade platobnej neschopnosti zamestnávateľa, ktorý stanovuje smernica 2008/94/ES, a síce cieľ, ktorým je dosiahnuť, aby Španielske kráľovstvo nahradilo škodlivé dôsledky dĺžky súdnych konaní prekračujúcej 60 pracovných dní. Okrem toho Súdny dvor poznamenal, že samotná okolnosť, že právna úprava dotknutá vo veci samej patrí do oblasti, v ktorej Únia disponuje právomocou na základe článku 153 ods. 2 ZFEÚ, nemôže založiť uplatniteľnosť Charty. Na základe všetkých preskúmaných skutočností teda dospel k záveru, že predmetnú právnu úpravu nemožno považovať za ustanovenie, ktorým sa vykonáva právo Únie v zmysle článku 51 ods. 1 Charty, a preto ho nemožno preskúmať vzhľadom na záruky Charty a konkrétne na jej článok 20 (body 38 – 41, 46, 48, 49 a výrok).⁷

⁶ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/94/ES z 22. októbra 2008 o ochrane zamestnancov pri platobnej neschopnosti ich zamestnávateľa (Ú. v. EÚ L 283, 28. 10. 2008, s. 36).

⁷ Tento rozsudok bol uvedený vo Výročnej správe za rok 2014, s. 14.

2. Prvky, ktoré umožňujú posúdiť existenciu vnútroštátneho opatrenia, ktorým sa „vykonáva právo Únie“

2.1. Právo Únie ukladá členským štátom jednu alebo viacero osobitných povinností alebo vnútroštátna situácia sa týka osobitnej právnej úpravy práva Únie

Rozsudok zo 6. marca 2014, Siragusa (C-206/13, EU:C:2014:126)

Žalobca je vlastníkom nehnuteľnosti nachádzajúcej sa v oblasti ochrany krajiny, na ktorej bez predchádzajúceho povolenia vykonal zmeny, v dôsledku ktorých došlo k nárastu objemu tejto nehnuteľnosti. Keďže ide o kategóriu prác, ktoré nemôžu byť spätne povolené, Soprintendenza Beni Culturali e Ambientali di Palermo (Úrad pre dohľad nad pamiatkovým fondom a životným prostredím v Palerme, Taliansko) prijal uznesením opatrenie, ktorým nariadil uviesť nehnuteľnosť do pôvodného stavu, a to odstránením všetkých prác vykonaných v rozpore so zákonom.

Vnútroštátny súd rozhodujúci o žalobe proti tomuto uzneseniu sa okrem iného opýtal, či predmetná vnútroštátna právna úprava, ktorá na základe prezumpcie vylučuje istú kategóriu prác z možnosti akéhokoľvek posúdenia ich zlučiteľnosti s ochranou krajiny a automaticky stanovuje sankciu ich odstránenia, môže predstavovať nedôvodný a neproporcionálny zásah do vlastníckeho práva zaručeného na základe článku 17 Charty.

Súdny dvor v rámci vyjadrenia k svojej právomoci odpovedať na prejudiciálnu otázku uviedol, že pojem „vykonávanie práva Únie“ v zmysle článku 51 Charty vyžaduje existenciu súvisu určitého stupňa presahujúceho podobnosť dotknutých oblastí alebo nepriame vplyvy jednej oblasti na inú. Dodal, že na určenie, či vnútroštátna právna úprava predstavuje vykonanie práva Únie v zmysle článku 51 Charty, treba spomedzi iných kritérií preskúmať, či je jej cieľom vykonanie ustanovenia práva Únie, aká je povaha tejto právnej úpravy a či táto právna úprava sleduje iné ciele než tie, ktoré zahŕňa právo Únie, hoci môže toto právo nepriamo ovplyvniť, ako aj to, či existuje osobitné ustanovenie práva Únie v tejto oblasti alebo také, ktoré by ho mohlo ovplyvniť (body 24, 25).

V tejto veci Súdny dvor použil viaceré takto stanovené prvky, pričom napokon dospel k záveru o nedostatku svojej právomoci. Konštatoval totiž, že ustanovenia práva Únie, na ktoré poukazuje vnútroštátny súd, nestanovujú členským štátom žiadnu povinnosť vo vzťahu k situácii, o ktorú ide vo veci samej. Okrem toho uviedol, že ciele právnej úpravy Únie a dotknutej vnútroštátnej právnej úpravy nie sú tie isté. Napokon podotkol, že ustanovenia predmetnej vnútroštátnej právnej úpravy nepredstavujú vykonanie noriem práva Únie, pričom konštatoval nedostatok svojej právomoci odpovedať na otázku, ktorú položil Tribunale amministrativo regionale per la Sicilia (Taliansko) (body 26 – 33 a výrok).

Rozsudok z 21. decembra 2011 (veľká komora), N. S. a i. (C-411/10, EU:C:2011:865)

Spor vo veci samej sa týkal viacerých štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí podali žiadosť o azyl v Spojenom kráľovstve alebo v Írsku, pričom predtým prešli cez Grécko. Namietali proti tomu, aby boli odovzdaní do Grécka, ktoré by štandardne predstavovalo členský štát zodpovedný za posúdenie ich žiadostí o azyl podľa nariadenia (ES) č. 343/2003⁸ (takzvané „nariadenie Dublin II“). Tvrdili totiž, že takéto odovzdanie by porušovalo ich základné práva, respektíve, že žiadatelia o azyl sú v Grécku vystavení neprímeraným postupom a podmienkam, takže členský štát, na území ktorého sa v danom čase

⁸ Nariadenie Rady (ES) č. 343/2003 z 18. februára 2003 ustanovujúce kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o azyl podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny v jednom z členských štátov (Ú. v. EÚ L 50, 25.2.2003, s. 1; Mim. vyd. 19/006, s. 109).

nachádzajú, je povinný uplatniť svoju diskrečnú právomoc podľa článku 3 ods. 2 nariadenia Dublin II a prevziať zodpovednosť za posúdenie a rozhodnutie o ich žiadostiach o azyl.

V tejto veci sa vyskytli najmä dve otázky týkajúce sa pôsobnosti Charty.

V prvom rade sa Súdny dvor mal vyjadriť k otázke, či rozhodnutie prijaté členským štátom na základe článku 3 ods. 2 nariadenia Dublin II o tom, či posúdi žiadosť o azyl, vo vzťahu ku ktorej tento štát nepredstavuje členský štát zodpovedný za posúdenie žiadosti podľa kritérií stanovených v kapitole III tohto nariadenia, patrí do pôsobnosti práva Únie na účely článku 6 ZEÚ a/alebo článku 51 Charty. V tejto súvislosti Súdny dvor zdôraznil, že článok 3 ods. 2 nariadenia Dublin II priznáva členským štátom voľnú úvahu, ktorá je neoddeliteľnou súčasťou spoločného európskeho azylového systému stanoveného Zmluvou o fungovaní Európskej únie, ako ho vypracoval normotvorca Únie. Uplatňovanie tejto voľnej úvahy sa musí uskutočňovať pri dodržaní ostatných ustanovení uvedeného nariadenia. Okrem toho členský štát, ktorý prijme rozhodnutie, že sám preskúma žiadosť o azyl, sa stáva zodpovedným členským štátom v zmysle nariadenia Dublin II a musí v takom prípade informovať iný členský štát alebo iné členské štáty dotknuté žiadosťou o azyl. V dôsledku toho sa podľa Súdneho dvora členský štát, ktorý uplatňuje právomoc voľnej úvahy zverenú mu článkom 3 ods. 2 nariadenia Dublin II, musí považovať za štát vykonávajúci právo Únie v zmysle článku 51 ods. 1 Charty (body 55, 65 – 69, bod 1 výroku).

V druhom rade, v rozsahu, v akom boli niektoré otázky vznesené v súvislosti s povinnosťami Spojeného kráľovstva v oblasti ochrany priznanej osobe, na ktorú sa vzťahuje nariadenie Dublin II, vznikla otázka, či má na poskytnuté odpovede akýkoľvek vplyv zohľadnenie Protokolu č. 30 o uplatňovaní Charty základných práv Európskej únie na Poľsko a Spojené kráľovstvo. Súdny dvor na túto otázku odpovedal záporne. Na účely sformulovania tohto záveru zdôraznil, že z článku 1 tohto protokolu vyplýva, že nespochybňuje uplatniteľnosť Charty v Spojenom kráľovstve alebo Poľsku, čo potvrdzujú aj jeho tretie a šieste odôvodnenie. Za týchto podmienok Súdny dvor rozhodol, že článok 1 ods. 1 protokolu č. 30 objasňuje článok 51 Charty, pričom jeho cieľom nie je oslobodiť Poľskú republiku a Spojené kráľovstvo od povinnosti dodržiavať ustanovenia Charty ani zabrániť súdnym orgánom jedného z týchto členských štátov dohliadať na dodržiavanie týchto ustanovení (body 116, 119, 120, 122, bod 4 výroku).⁹

Rozsudok z 27. marca 2014, Torralbo Marcos (C-265/13, EU:C:2014:187)

V tejto veci žalobca podal na vnútroštátny súd návrh na výkon rozhodnutia týkajúceho sa dohody o urovaní medzi ním a odporkyňou, ktorou bola spoločnosť, z ktorej bol predtým prepustený. Táto dohoda okrem iného uvádzala, že na účely urovnania táto spoločnosť ako odporkyňa uznáva neprípustnosť výpovede a zaväzuje sa zaplatiť žalobcovi náhradu škody. Táto spoločnosť však prešla reštrukturalizáciou podľa reštrukturalizačného plánu.

Hoci vnútroštátny súd uznesením nariadil nútený výkon rozhodnutia týkajúceho sa dohody o urovaní, tento výkon bol okamžite prerušený z dôvodu, že žalovaná spoločnosť je pod ochranou na základe reštrukturalizačného plánu, pričom pred vyhlásením konkurzu nebol zistený nijaký majetok, voči ktorému by bolo možné viesť výkon rozhodnutia. Druhým uznesením vnútroštátny súd zamietol opravný prostriedok žalobcu proti prvému uzneseniu z dôvodu, že v dôsledku neexistencie uznesenia o ukončení konkurzného konania je prvé uznesenie naďalej účinné. Žalobca, ktorý mal záujem podať odvolanie, pred vnútroštátnym súdom napadol výzvu na predloženie dokladu o zaplatení súdneho poplatku za podanie odvolania, ktorý stanovuje španielska právna úprava. Vnútroštátny súd sa Súdneho dvora pýtal, či je s článkom 47 Charty zlučiteľná dotknutá španielska právna úprava, ktorá zamestnancovi ukladá povinnosť uhradiť poplatok za podanie odvolania v rámci konania o výkone rozhodnutia s cieľom získať

⁹ Tento rozsudok bol uvedený vo Výročnej správe za rok 2011, s. 61.

rozhodnutie súdu o platobnej neschopnosti zamestnávateľa, ktoré tomuto zamestnancovi umožní prístup k príslušnej záručnej inštitúcii v súlade so smernicou 2008/94/ES¹⁰.

Podľa Súdneho dvora v prvom rade vnútroštátna právna úprava stanovujúca súdne poplatky pri podaní odvolania v oblasti sociálneho práva, ktorá všeobecným spôsobom upravuje niektoré poplatky v oblasti súdnej správy, nemá za cieľ vykonať ustanovenia práva Únie. Okrem toho Súdny dvor uviedol, že právo Únie neobsahuje žiadnu osobitnú právnu úpravu v danej oblasti alebo úpravu, ktorá by túto vnútroštátnu úpravu mohla ovplyvniť. Keďže predmetná situácia nepatrí do pôsobnosti práva Únie, Súdny dvor konštatoval nedostatok svojej právomoci rozhodnúť o návrhu na začatie prejudiciálneho konania (body 28 – 30, 32, 43 a výrok).

Rozsudok z 1. decembra 2016, Daouidi (C-395/15, EU:C:2016:917)

V tomto spore žalobca vo veci samej napadol zákonnosť svojho prepustenia. V čase, keď bol žalobca dočasne práceneschopný na neurčitú dobu v dôsledku pracovného úrazu, totiž došlo k jeho prepusteniu z disciplinárnych dôvodov. Podal teda žalobu na Juzgado de lo Social no 33 de Barcelona (Pracovný súd č. 33 Barcelona, Španielsko), ktorou sa primárne domáhal určenia neplatnosti svojho prepustenia.

Vnútroštátny súd uviedol, že existuje dostatok faktov, na základe ktorých sa možno domnievať, že skutočným dôvodom jeho prepustenia bola jeho dočasná práceneschopnosť spôsobená pracovným úrazom, ktorý utrpel. Preto položil otázku, či takéto prepustenie nie je v rozpore s právom Únie z dôvodu, že porušuje zákaz diskriminácie, právo na ochranu v prípade bezdôvodného prepustenia, právo na spravodlivé a primerané pracovné podmienky, právo na prístup k službám sociálneho zabezpečenia, ako aj právo na zdravotnú starostlivosť, ktoré sú zakotvené v článku 21 ods. 1, článkoch 30, 31, článku 34 ods. 1 a článku 35 Charty.

Súdny dvor pripomenul, že podľa ustálenej judikatúry ak právna situácia nespadá do pôsobnosti práva Únie, Súdny dvor nemá právomoc o nej rozhodnúť, a že prípadne uvádzané ustanovenia Charty nemôžu samé osebe túto právomoc založiť. V tejto súvislosti je podľa Súdneho dvora potrebné konštatovať, že v súčasnom štádiu konania vo veci samej nie je preukázané, že predmetná situácia spadá do pôsobnosti iných ustanovení práva Únie, než sú ustanovenia obsiahnuté v Charte. Pokiaľ ide osobitne o smernicu 2000/78/ES¹¹, konštatoval, že skutočnosť, že dotknutá osoba je na neurčitú dobu dočasne práceneschopná podľa vnútroštátneho práva z dôvodu pracovného úrazu, sama osebe neznamená, že obmedzenie pracovnej schopnosti tejto osoby možno kvalifikovať ako „dlhodobé“ v zmysle definície pojmu „zdravotné postihnutie“ uvedenej v tejto smernici. V danom prípade dospel k záveru o nedostatku svojej právomoci odpovedať na položenú otázku (body 63, 64, 65, 68).

Rozsudok zo 16. mája 2017 (veľká komora), Berlioz Investment Fund (C-682/15, EU:C:2017:373)

Konanie vo veci samej sa týkalo sporu medzi spoločnosťou Berlioz Investment Fund a riaditeľom luxemburskej správy pre priame dane vo veci peňažnej sankcie, ktorú jej tento riaditeľ uložil za to, že odmietla odpovedať na žiadosť o informácie v rámci výmeny informácií s francúzskou daňovou správou. Žalobkyňa totiž na túto žiadosť o informácie čiastočne odpovedala, pričom sa domnievala, že ďalšie informácie nie sú relevantné v zmysle smernice 2011/16/EÚ¹² na posúdenie toho, či rozdelenie dividend jej dcérskou spoločnosťou malo podliehať zrážkovej dani, čo bolo predmetom kontroly vykonanej

¹⁰ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/94/ES z 22. októbra 2008 o ochrane zamestnancov pri platobnej neschopnosti ich zamestnávateľa (Ú. v. EÚ L 283, 28. 10. 2008, s. 36).

¹¹ Smernica Rady 2000/78/ES z 27. novembra 2000, ktorá ustanovuje všeobecný rámec pre rovnaké zaobchádzanie v zamestnaní a povolani (Ú. v. ES L 303, 2. 12. 2000, s. 16; Mim. vyd. 05/004, s. 79).

¹² Smernica Rady 2011/16/EÚ z 15. februára 2011 o administratívnej spolupráci v oblasti daní a zrušení smernice 77/799/EHS (Ú. v. EÚ L 64, 11. 3. 2011, s. 1).

francúzskou daňovou správou. Vzhľadom na túto čiastočnú odpoveď jej riaditeľ správy pre priame dane uložil na základe luxemburského zákona správnu pokutu.

Žalobkyňa teda podala na Tribunal administratif (Správny súd, Luxembursko) žalobu, ktorou ho žiadala o preskúmanie dôvodnosti rozhodnutia, ktorým sa jej nariaďuje poskytnúť požadované informácie. Uvedený súd rozhodol, že žaloba o zmenu rozhodnutia je čiastočne dôvodná, a preto znížil výšku pokuty, avšak v zostávajúcej časti žalobu zamietol, pričom uviedol, že nie je potrebné vyjadriť sa k subsidiárnemu žalobnému návrhu na zrušenie rozhodnutia. Žalobkyňa následne podala odvolanie na Cour administrative (Odvolací správny súd, Luxembursko), pričom uviedla, že skutočnosť, že Tribunal administratif (Správny súd) odmietol na základe luxemburského zákona preskúmať dôvodnosť rozhodnutia o uložení povinnosti, predstavuje porušenie jej práva na účinný súdny prostriedok nápravy zaručeného článkom 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (EDĽP).

Keďže vnútroštátny súd dospel k záveru, že by mohlo byť potrebné zohľadniť článok 47 Charty, ktorý odráža právo uvedené v článku 6 ods. 1 EDĽP, okrem iného na účely výkladu Charty položil otázku, či členský štát vykonáva právo Únie v zmysle článku 51 ods. 1 Charty, keď vo svojej právnej úprave stanovuje peňažnú sankciu pre účastníka správneho konania, ktorý odmieta poskytnúť informácie v rámci výmeny informácií medzi daňovými orgánmi, založenej osobitne na ustanoveniach smernice 2011/16.

Podľa Súdneho dvora je potrebné určiť, či vnútroštátne opatrenie, ktoré stanovuje takúto sankciu, možno považovať za vykonávanie práva Únie. V tejto súvislosti uviedol, že smernica 2011/16/EÚ ukladá členským štátom určité povinnosti. Podotkol, že osobitne článok 5 tejto smernice stanovuje, že dožiadaný orgán oznamuje dožadujúcemu orgánu určité informácie. Navyše uviedol, že podľa článku 18 smernice 2011/16/EÚ s názvom „Povinnosti“ dožiadaný členský štát použije svoje opatrenia zamerané na získavanie informácií s cieľom získať požadované informácie. Okrem toho podľa Súdneho dvora v zmysle článku 22 ods. 1 písm. c) smernice 2011/16 musia členské štáty prijať nevyhnutné opatrenia s cieľom zabezpečiť plynulé fungovanie opatrení v oblasti administratívnej spolupráce ustanovených v tejto smernici. Konštatoval teda, že smernica 2011/16/EÚ prostredníctvom odkazu na opatrenia zamerané na získavanie informácií existujúce vo vnútroštátnom práve ukladá členským štátom povinnosť prijať nevyhnutné opatrenia s cieľom získať požadované informácie, aby boli dodržané ich povinnosti v oblasti výmeny informácií. V tejto súvislosti Súdny dvor uviedol, že skutočnosť, že smernica 2011/16/EÚ výslovne nestanovuje uplatnenie sankčných opatrení, nebráni tomu, aby sa pripustilo, že tieto opatrenia patria do rámca vykonávania tejto smernice a v dôsledku toho do rozsahu uplatnenia práva Únie. V dôsledku toho dospel k záveru, že článok 51 ods. 1 Charty sa má vykladať v tom zmysle, že členský štát vykonáva právo Únie v zmysle tohto ustanovenia, a teda dôjde k uplatneniu Charty, keď ukladá vo svojej právnej úprave peňažnú sankciu účastníkovi správneho konania, ktorý odmieta poskytnúť informácie v rámci výmeny medzi daňovými orgánmi, založenej osobitne na ustanoveniach smernice 2011/16/EÚ (body 32 – 42, bod 1 výroku).

Rozsudok z 13. júna 2017 (veľká komora), Florescu a i. (C-258/14, EU:C:2017:448)

Žalobcami vo veci samej v tomto prípade boli rumunskí sudcovia, ktorí zároveň vykonávali činnosť univerzitných učiteľov. Potom, ako pôsobili ako sudcovia viac ako tridsať rokov, odišli zo svojich funkcií sudcov do dôchodku, pričom mohli v súlade s vtedy účinným zákonom svoje nároky na starobný dôchodok kumulovať s príjmami zo svojej pedagogickej činnosti. V kontexte hospodárskej krízy však bol prijatý nový zákon, ktorý zakázal takýto súbeh, pričom Curtea Constituțională (Ústavný súd, Rumunsko) potvrdil jeho súlad s ústavou. Žalobcovia teda podali žalobu proti rozhodnutiam o pozastavení vyplácania svojich dôchodkov, pričom uviedli, že tento nový zákon je v rozpore s právom Únie, najmä s ustanoveniami Zmluvy o Európskej únii a Charty. Keďže táto žaloba bola zamietnutá tak v prvostupňovom, ako aj v odvolacom konaní, žalobcovia podali na vnútroštátny súd návrh na obnovu konania. V tejto súvislosti sa tento súd Súdneho dvora okrem iného opýtal, či článok 6 ZEÚ a článok 17

Charty (vlastnícke právo) bránia takej vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje zákaz súbehu čistého dôchodku s príjmami z činností vykonávaných vo verejných inštitúciách, ak jeho výška presahuje výšku vnútroštátnej priemernej hrubej mzdy, ktorá bola použitá ako základ pre zostavenie rozpočtu štátneho sociálneho zabezpečenia.

Predtým, ako Súdny dvor odpovedal na otázku vnútroštátneho súdu vo veci samej, a s cieľom určiť, či sa Charta uplatňuje na spor vo veci samej, najprv preskúmal, či sa takáto vnútroštátna právna úprava môže považovať za vykonávanie práva Únie.

V tejto súvislosti konštatoval, že ako uviedol vnútroštátny súd, príslušný zákon bol prijatý preto, aby Rumunsko mohlo splniť svoje záväzky voči Únii vo vzťahu k hospodárskemu programu, ktorý mu umožní využívať výhody systému finančnej pomoci pre platobné bilancie členských štátov, uvedené v memorande o porozumení¹³. Medzi podmienkami stanovenými v memorande o porozumení sa nachádza aj zníženie objemu plátov vo verejnom sektore a reforma kľúčových parametrov systému dôchodkov na účely dlhodobého zlepšenia verejných financií. Preto Súdny dvor konštatoval, že účelom zákazu súbehu vo veci samej, ktorý sleduje súčasne obidva zmienené ciele, je vykonať záväzky prijaté Rumunskom v memorande o porozumení, ktoré je súčasťou práva Únie. Právnym základom tohto memoranda je totiž článok 143 ZFEÚ, ktorý priznáva Únii právomoc poskytnúť vzájomnú pomoc členskému štátu, ktorého menou nie je euro a ktorý má ťažkosti alebo mu hrozia vážne ťažkosti v jeho platobnej bilancii (body 31, 45, 47).

Súdny dvor dodal, že je pravda, že memorandum o porozumení necháva Rumunsku priestor na to, aby rozhodlo, aké opatrenia sú najlepšie na dodržanie uvedených záväzkov. Pritom však platí, že keď členský štát v rámci voľnej úvahy, ktorú mu priznáva akt práva Únie, prijíma určité opatrenia, treba dospieť k záveru, že uplatňuje toto právo v zmysle článku 51 ods. 1 Charty. Zároveň sú ciele stanovené v článku 3 ods. 5 rozhodnutia 2009/459/ES¹⁴, ako aj ciele stanovené v memorande o porozumení, dostatočne konkrétne a presné na to, aby bolo možné odvodiť, že zákaz súbehu vyplývajúci z dotknutého vnútroštátneho zákona má za cieľ vykonať toto memorandum a toto rozhodnutie, a v dôsledku toho právo Únie v zmysle článku 51 ods. 1 Charty. Charta sa preto uplatňuje na spor vo veci samej (bod 48).

Uznesenie z 21. februára 2013, Ajdini (C-312/12, EU:C:2013:103)

Žalobca, srbský štátny príslušník, býval so svojou manželkou a dvoma maloletými deťmi, taktiež srbskými štátnymi príslušníkmi, v Belgicku. Všetci mali povolenie na trvalý pobyt v Belgicku, kde boli zapísaní v registri cudzincov, avšak nie v registri obyvateľstva. V tejto krajine poberali sociálnu pomoc. Žalobca predložil žiadosť o príspevok pre osoby so zdravotným postihnutím, ktorá bola zamietnutá z dôvodu, že ako štátny príslušník Srbska nespĺňa podmienky štátnej príslušnosti stanovené belgickým zákonom pre takýto príspevok.

Žalobca podal na Tribunal du Travail de Huy (Súd pre pracovnoprávne spory, Huy, Belgicko) žalobu o zmenu tohto rozhodnutia, pričom sa odvolal na diskrimináciu. Tento súd jednak uviedol, že ústavný súd už mal príležitosť preskúmať otázku, či možno podmienky štátnej príslušnosti podľa uvedeného zákona považovať za podmienky vytvárajúce diskrimináciu, pričom rozhodol, že o takýto prípad nejde. Na druhej strane poukázal na váhavý postoj súdov rozhodujúcich v takýchto veciach, pokiaľ ide o nasledovanie tejto judikatúry ústavného súdu. Vnútroštátny súd teda položil Súdnemu dvoru otázku, či sa má právo Únie, a najmä články 20 (rovnosť pred zákonom), 21 (nediskriminácia), 26 (integrácia osôb so zdravotným postihnutím) Charty, vykladať v tom zmysle, že vnútroštátna právna úprava, ktorá štátnemu príslušníkovi tretieho štátu, ktorý je kandidátom na pristúpenie k Únii, legálne sa zdržiavajúcemu v členskom štáte už

¹³ Memorandum o porozumení uzavreté medzi Európskym spoločenstvom a Rumunskom v Bukurešti a Bruseli 23. júna 2009.

¹⁴ Rozhodnutie Rady 2009/459/ES zo 6. mája 2009 o poskytnutí strednodobej finančnej pomoci Spoločenstva Rumunsku (Ú. v. EÚ L 150, 13. 6. 2009, s. 8).

dvanásť rokov, ktorý má s týmto štátom silné a trvalé väzby, nepriznáva nárok na príspevky pre osoby so zdravotným postihnutím, a to výlučne len na základe jeho štátnej príslušnosti, je v súlade s právom Únie a uvedenými ustanoveniami Charty.

Súdny dvor uviedol, že rozhodnutie vnútroštátneho súdu neobsahuje žiadny konkrétny prvok umožňujúci usúdiť, že situácia navrhovateľa vo veci samej spadá do práva Únie alebo že cieľom predmetnej vnútroštátnej právnej úpravy je vykonanie práva Únie. Podľa Súdneho dvora napriek dlhému pobytu žalobcu v Belgicku sa nezdá, že by táto osoba mala postavenie osoby s dlhodobým pobytom v zmysle smernice 2003/109/ES¹⁵, keďže systém zavedený touto smernicou jasne uvádza, že získanie tohto postavenia podlieha osobitnému postupu. Súdny dvor okrem toho zdôraznil, že vnútroštátny súd konštatoval, že Srbská republika neuzavrela s EÚ dohodu o systéme sociálneho zabezpečenia, ktorá by sa mohla uplatňovať na štátneho príslušníka v situácii žalobcu. Súdny dvor teda konštatoval, že režim sociálneho zabezpečenia uplatniteľný na žalobcu vo veci samej počas jeho pobytu v Belgicku sa riadi vnútroštátnym právom, ktorému prináleží stanoviť podmienky na priznanie dávky, ktorá je predmetom sporu vo veci samej, pričom v dôsledku toho nemá Súdny dvor právomoc odpovedať na návrh na začatie prejudiciálneho konania (body 22 – 30).

Uznesenie zo 7. novembra 2013, SC Schuster & Co Ecologic (C-371/13, EU:C:2013:748)

Žalobkyňa sa v rámci správnej žaloby domáhala zrušenia daňového výmeru a rozhodnutia o nariadení zabezpečovacích opatrení voči jej majetku, ktoré vydala Direcția Generală a Finanțelor Județului má Publice Sibiu (Generálne riaditeľstvo daňovej správy v Sibiu, Rumunsko). Po podaní tejto žaloby sa proti žalobkyni rozhodnutím občianskoprávneho súdu začalo konkurzné konanie, v dôsledku ktorého vnútroštátny súd podľa rumunského Občianskeho súdneho poriadku prerušil konanie vo veci samej. Posledné uvedené rozhodnutie však zrušil Curtea de Apel Alba Iulia (Odvolací súd Alba Iulia, Rumunsko) a vec bola vrátená vnútroštátnemu súdu.

Keďže vnútroštátny súd sa domnieval, že mohlo dôjsť k porušeniu práva žalobkyne na spravodlivé súdne konanie podľa článku 47 ods. 2 Charty tým, že zákonnosť predmetného daňového výmeru bola v danej veci predmetom preskúmania v rámci dvoch samostatných konaní, a to jedného na správnom súde v daňovej oblasti a druhého na občianskoprávnom súde v rámci konkurzného konania, predložil Súdnemu dvoru otázku týkajúcu sa zlučiteľnosti rozhodnutia Curtea de Apel Alba Iulia s článkom 47 ods. 2 Charty a s článkom 15 nariadenia (ES) č. 1346/2000¹⁶.

Podľa Súdneho dvora nebola preukázaná jeho právomoc odpovedať na tento návrh na začatie prejudiciálneho konania. Zdôraznil totiž, že pokiaľ ide o článok 15 nariadenia (ES) č. 1346/2000, na ktorý sa odvoláva vnútroštátny súd, toto ustanovenie zjavne nie je relevantné pre rozhodnutie sporu vo veci samej, pričom nič v návrhu na začatie prejudiciálneho konania neumožňuje domnievať sa, že citované ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku majú vykonávať tento článok. V tejto súvislosti uviedol, že uvedený článok obsahuje pravidlo na určenie rozhodného práva v prípade konfliktu medzi právnymi predpismi rôznych členských štátov, zatiaľ čo prejednávaná vec sa riadi výlučne podľa rumunského práva, ktorého uplatniteľnosť nebola spochybnená (body 16 – 20).

15 Smernica Rady 2003/109/ES z 25. novembra 2003 o právnom postavení štátnych príslušníkov tretích krajín, ktoré sú osobami s dlhodobým pobytom (Ú. v. EÚ L 16, 23. 1. 2004, s. 44; Mim. vyd. 19/006, s. 272).

16 Nariadenie Rady (ES) č. 1346/2000 z 29. mája 2000 o konkurznom konaní (Ú. v. ES L 160, 30. 6. 2000, s. 1; Mim. vyd. 19/001, s. 191).

Uznesenie zo 7. septembra 2017, Demarchi Gino (C-177/17 a C-178-/17, EU:C:2017:656)

Konanie vo veci samej sa týkalo sporu medzi konkurznými veriteľmi v dvoch rôznych konkurzných konaniach a Ministero della Giustizia (Ministerstvo spravodlivosti, Taliansko) vo veci zaplatenia súm dlžných týmto ministerstvom z titulu spravodlivej náhrady ujmy z dôvodu dĺžky súdnych konaní. Vzhľadom na to, že uvedené konania trvali neprimerane dlho, títo konkurzní veritelia podali žalobu na Corte di appello di Torino (Odvolací súd Turín, Taliansko), ktorou sa podľa talianskeho práva domáhali náhrady vzniknutej škody. Tento súd ich návrhom vyhovel. Žalobcovia následne podali na vnútroštátny súd žalobu o splnenie povinností uložených príslušným orgánom verejnej správy podľa týchto rozhodnutí, ktoré nadobudli právoplatnosť. Žalobcovia však nespĺnili povinnosti podľa talianskeho práva týkajúce sa komplexných administratívnych náležitostí, takže vnútroštátny súd musel vyhlásiť ich žaloby za neprípustné.

Vnútroštátny súd si kládol otázku o zlučiteľnosti týchto náležitostí s právom na spravodlivý proces, pričom sa Súdneho dvora opýtal, či sa má zásada uvedená v článku 47 ods. 2 Charty (právo na spravodlivý proces a prístup k nestrannému súdu) spolu s článkami 67, 81 a 82 ZFEÚ vykladať v tom zmysle, že jej odporujú vnútroštátne predpisy, ktoré vyžadujú od osôb, ktoré utrpeli škodu z dôvodu neprimeranej dĺžky súdneho konania, týkajúceho sa oblasti justičnej spolupráce, aby vykonali sadu komplexných operácií administratívnej povahy na účely získania platby spravodlivej náhrady, ktorú bol členský štát zaviazaný im zaplatiť, bez toho, aby medzičasom mohli podať návrh na začatie konania na účely súdneho výkonu rozhodnutia a domáhať sa náhrady ujmy spôsobenej neskorým zaslaním uvedenej platby.

Súdny dvor pripomenul svoju judikatúru týkajúcu sa nemožnosti uplatniť základné práva Únie vo vzťahu k vnútroštátnej právnej úprave z dôvodu, že ustanovenia Únie v danej oblasti nestanovujú žiadnu povinnosť členským štátom, pokiaľ ide o situáciu, o ktorú ide vo veci samej. V danom prípade uviedol, že ustanovenia Zmluvy o fungovaní Európskej únie uvádzané vnútroštátnym súdom (teda články 81 a 82 ZFEÚ) neukladajú členským štátom osobitné povinnosti, pokiaľ ide o vymáhanie súm, ktoré členské štáty dlhujú z titulu spravodlivej náhrady z dôvodu neprimeranej dĺžky súdneho konania, a že v aktuálnom stave právo Únie neobsahuje žiadnu osobitnú právnu úpravu v tejto oblasti. Z viacerých skutočností, ktoré preskúmal, vyvodil, že nemá právomoc odpovedať na otázku, ktorú položil vnútroštátny súd (body 21 – 25, 28, 29 a výrok).

2.2. Zásah alebo obmedzenie práva Únie alebo pozbavenie možnosti účinne využívať takéto právo***Rozsudok z 30. apríla 2014, Pfleger (C-390/12, EU:C:2014:281)***

V tejto veci išlo o štyri spory, ktoré mali spoločné to, že v dôsledku kontrol vykonaných na rôznych miestach v Rakúsku došlo k predbežnému zaisteniu hracích automatov ako zariadení slúžiacich na prevádzkovanie zakázaných hazardných hier. Tieto hracie automaty boli totiž prevádzkované bez predchádzajúceho povolenia správnych orgánov, čo je podmienka stanovená rakúskym spolkovým zákonom o hazardných hrách (Glücksspielgesetz, BGBl. 620/1989).

Unabhängiger Verwaltungssenat des Landes Oberösterreich (Nezávislý správny senát spolkovej krajiny Horné Rakúsko, Rakúsko), rozhodujúci o týchto sporoch, položil Súdnemu dvoru otázku týkajúcu sa zlučiteľnosti tohto systému so slobodným poskytovaním služieb zaručeným článkom 56 ZFEÚ, ako aj s článkami 15 až 17, 47 a 50 Charty. Domnieval sa totiž, že rakúske úrady nepreukázali ani to, že kriminalita a/alebo hráčska závislosť skutočne predstavovali v danom čase závažný problém, a ani to, že skutočným cieľom režimu monopolu hazardných hier je boj proti trestnej činnosti a ochrana hráčov, a nie len maximalizácia štátnych príjmov.

V rámci konania pred Súdny dvorom viaceré vlády uviedli, že Charta nie je v prejednávanej veci uplatniteľná z dôvodu, že oblasť hazardných hier nie je harmonizovaná, a teda vnútroštátne právne predpisy týkajúce sa tejto oblasti nepredstavujú vykonávanie práva Únie v zmysle článku 51 ods. 1 Charty.

Súdny dvor v tejto súvislosti potvrdil, že pokiaľ je zjavné, že určitá vnútroštátna právna úprava je takej povahy, že by mohla narušiť výkon jednej alebo niekoľkých základných slobôd zaručených Zmluvou, pričom členský štát sa na účely jej odôvodnenia odvoláva na naliehavé dôvody všeobecného záujmu, výnimky stanovené právom Únie na účely odôvodnenia tohto narušenia sa môžu na túto úpravu vzťahovať len vtedy, ak je v súlade so základnými právami, ktorých dodržiavanie zabezpečuje Súdny dvor. Podľa Súdneho dvora táto povinnosť súladu so základnými právami nepochybne spadá do pôsobnosti práva Únie, a teda aj do pôsobnosti Charty. V dôsledku toho je uplatnenie výnimiek, ktoré právo Únie stanovuje na účely odôvodnenia zásahu do základnej slobody zaručenej Zmluvou, zo strany členského štátu, potrebné považovať za „výkon práva Únie“ v zmysle článku 51 ods. 1 Charty.

V prejednávanej veci bola teda Charta uplatniteľná. Systém, ktorý zaviedlo Rakúsko v oblasti hazardných hier, totiž predstavuje obmedzenie slobodného poskytovania služieb zaručeného článkom 56 ZFEÚ. Okrem toho boli na podporu tohto systému uvádzané aj ciele ochrany hráčov a boja proti trestnej činnosti súvisiacej s týmito hrami, ktoré patria medzi naliehavé dôvody vo verejnom záujme, pri ktorých judikatúra Súdneho dvora uznáva, že môžu svojou povahou odôvodniť obmedzenia základných slobôd v oblasti hazardných hier. Súdny dvor v danom prípade konštatoval, že preskúmanie obmedzenia, ktoré predstavuje táto vnútroštátna právna úprava z hľadiska článku 56 ZFEÚ, zahŕňa tiež prípadné obmedzenia výkonu práv a slobôd upravených v Charte, pričom dospel k záveru, že nie je nevyhnutné osobitné preskúmanie z tohto hľadiska (body 35, 36, 39, 42, 60).¹⁷

Rozsudky z 13. septembra 2016 (veľká komora), Rendón Marín (C-165/14, EU:C:2016:675) a CS (C-304/14, EU:C:2016:674)

Voči dvom štátnym príslušníkom tretích krajín boli vzhľadom na ich záznamy v registri trestov vydané rozhodnutia zo strany orgánov hostiteľského členského štátu, ktorý bol zároveň štátom štátnej príslušnosti ich maloletých potomkov, občanov Únie, ktorých starostlivosť zabezpečovali, pričom v jednom prípade išlo o rozhodnutie o zamietnutí povolenia na pobyt a v druhom prípade o rozhodnutie o vyhostení. V prvej veci (C-165/14, Rendón Marín) bol žalobca otcom dvoch maloletých detí, konkrétne chlapca španielskej štátnej príslušnosti a dievčaťa poľskej štátnej príslušnosti, ktoré boli v jeho výlučnej starostlivosti a ktoré od narodenia žili v Španielsku. V druhej veci (C-304/14, CS) bola dotknutá osoba matkou dieťaťa britskej štátnej príslušnosti, s ktorým žila v Spojenom kráľovstve a ktoré mala vo výlučnej starostlivosti.

Súdy prejednávajúce tieto spory [konkrétne Tribunal Supremo (Najvyšší súd, Španielsko) a Upper Tribunal (Druhostupňový súd, Spojené kráľovstvo)] sa obrátili na Súdny dvor s otázkou, či skutočnosť existencie záznamu v registri trestov môže sama osebe odôvodniť odmietnutie práva na pobyt alebo vyhostenie štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý má vo výhradnej starostlivosti maloletého občana Únie.

Súdny dvor najprv vysvetlil, že smernica 2004/38/ES o slobode pohybu a pobytu občanov Únie a ich rodinných príslušníkov¹⁸ sa uplatňuje iba na občanov Únie a ich rodinných príslušníkov, ktorí sa pohybujú alebo zdržiavajú v členskom štáte inom, ako je členský štát, ktorého sú štátnymi príslušníkmi. V rámci dvoch situácií v prejednávaných veciach teda len žalobca v prvom prípade a jeho poľská dcéra mohli

¹⁷ Tento rozsudok bol uvedený vo Výročnej správe za rok 2014, s. 37.

¹⁸ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2004/38/ES z 29. apríla 2004 o práve občanov Únie a ich rodinných príslušníkov voľne sa pohybovať a zdržiavať sa v rámci územia členských štátov, ktorá mení a dopĺňa nariadenie (EHS) 1612/68 a ruší smernice 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS (Ú. v. EÚ L 158, 30. 4. 2004, s. 77; Mim. vyd. 05/005, s. 46).

využívať právo na pobyt na základe tejto smernice. Smernica síce bola uplatniteľná iba na situáciu jedného z týchto detí, všetky tri dotknuté deti sa však mohli na základe článku 20 ZFEÚ a iba z dôvodu svojho postavenia občanov Únie, dovolávať práv, ktoré patria k tomuto postaveniu (teda práv, ktoré zahŕňajú okrem iného právo voľného pohybu a pobytu na území členských štátov).

Súdny dvor ďalej pripomenul, že existujú obzvlášť výnimočné situácie, v ktorých napriek skutočnosti, že sa neuplatní sekundárne právo týkajúce sa práva štátnych príslušníkov tretích štátov na pobyt a dotknutý občan Únie nevyužil svoju slobodu pohybu, štátnemu príslušníkovi tretieho štátu, ktorý je rodinným príslušníkom uvedeného občana, musí byť priznané právo na pobyt, aby nedošlo k narušeniu potrebného účinku občianstva Únie, ak by ako dôsledok odopretia daného práva bol tento občan nútený opustiť územie Únie ako celok, čo by ho zbavilo možnosti účinne využívať podstatnú časť práv, ktoré mu z tohto postavenia vyplývajú. Podľa Súdneho dvora takéto situácie charakterizuje skutočnosť, že aj keď sú upravené právnou úpravou patriacou *a priori* do právomoci členských štátov, teda právnou úpravou týkajúcou sa práv na vstup a pobyt štátnych príslušníkov tretích štátov nepatriacich do pôsobnosti ustanovení sekundárneho práva, tieto situácie majú vnútorný vzťah k slobode pohybu a pobytu občana Únie, čo bráni tomu, aby bolo uvedeným štátnym príslušníkom v členskom štáte, v ktorom sa tento občan zdržiava, odopreté právo na vstup a pobyt, s cieľom predísť obmedzovaniu tejto slobody. Súdny dvor z toho vyvodil, že všetkým trom dotknutým deťom v týchto dvoch konaniach je ako občanom Únie priznané právo voľného pohybu a pobytu na území Únie, pričom každé obmedzenie tohto práva patrí do pôsobnosti práva Únie. Podľa Súdneho dvora keďže v dvoch predmetných situáciách by povinnosť rodičov, ktorí sú štátnymi príslušníkmi tretích krajín, opustiť územie Únie potenciálne mohla viesť k následnému odchodu ich detí, tieto situácie by v prípade týchto troch detí mohli spôsobiť odopretie účinného požívania podstaty práv, ktoré im vyplývajú z ich postavenia občana Únie. Preto obe tieto situácie patria do pôsobnosti práva Únie.

Súdny dvor napokon v týchto dvoch konaniach zdôraznil, že článok 20 ZFEÚ nemá vplyv na možnosť členských štátov odvolávať sa na výhradu súvisiacu najmä s ochranou verejného poriadku a verejnej bezpečnosti. Zároveň však uviedol, že keďže obe dotknuté situácie patria do pôsobnosti práva Únie, ich posúdenie zo strany vnútroštátnych súdov musí zohľadňovať právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života, ako ho stanovuje článok 7 Charty, pričom tento článok je potrebné vykladať s ohľadom na povinnosť zohľadniť najlepší záujem dieťaťa stanovený v článku 24 ods. 2 Charty (rozsudok C-165/14, Rendón Marín, body 74 – 81, 85) (rozsudok C-304/14, CS, body 29 – 33, 36, 48).

Rozsudok z 21. decembra 2016, AGET Iraklis (C-201/15, EU:C:2016:972)

Žalobkyňa v konaní vo veci samej, grécka spoločnosť, ktorej hlavným akcionárom je francúzska nadnárodná spoločnosť, napadla rozhodnutie gréckeho ministerstva práce o neschválení jej plánu hromadného prepúšťania. Podľa gréckych predpisov platí, že ak sa zúčastnené strany nedohodnú na pláne hromadného prepúšťania, môže prefekt alebo minister práce na základe preskúmania troch kritérií (podmienky na pracovnom trhu, situácia podniku a záujem národného hospodárstva) rozhodnúť o čiastočnom alebo úplnom neschválení navrhovaného prepúšťania.

Symvoulio tis Epikrateias (grécka Štátna rada), ktorej bola vec predložená, položila Súdnemu dvoru otázku týkajúcu sa zlučiteľnosti takéhoto predchádzajúceho správneho povolenia so smernicou o hromadnom prepúšťaní¹⁹ a so slobodou usadiť sa zaručenou Zmluvami (sloboda, ktorú francúzska nadnárodná skupina vykonáva prostredníctvom svojej väčšinovej majetkovej účasti v gréckej spoločnosti, ktorá je žalobkyňou). Vnútroštátny súd presnejšie položil Súdnemu dvoru otázku týkajúcu sa zlučiteľnosti

¹⁹ Smernica Rady 98/59/ES z 20. júla 1998 o aproximácii zákonov členských štátov týkajúcich sa hromadného prepúšťania (Ú. v. ES L 225, 12. 8. 1998, s. 16; Mim. vyd. 05/003, s. 327).

tejto gréckej právnej úpravy s právom Únie, a to vzhľadom na to, že Grécko trpí vážnou hospodárskou krízou a čelí mimoriadne vysokej miere nezamestnanosti.

Podľa Súdneho dvora sa základné práva zaručené Chartou uplatnia v prípade, že vnútroštátna právna úprava môže byť prekážkou niektorej zo základných slobôd zaručených Zmluvami a ak dotknutý členský štát poukáže na naliehavé dôvody všeobecného záujmu na účely odôvodnenia takejto prekážky. Súdny dvor tiež spresnil, že za toho istého predpokladu sa na dotknutú vnútroštátnu právnu úpravu môžu stanovené výnimky vzťahovať len vtedy, ak je v súlade so základnými právami, ktorých dodržiavanie zabezpečuje Súdny dvor. Dodal, že táto povinnosť súladu so základnými právami nepochybne patrí do pôsobnosti práva Únie a v dôsledku toho aj do pôsobnosti Charty. V dôsledku toho podľa Súdneho dvora uplatnenie výnimiek, ktoré stanovuje právo Únie na účely odôvodnenia zásahu do základnej slobody zaručenej Zmluvou zo strany členského štátu, je potrebné považovať za „výkon práva Únie“ v zmysle článku 51 ods. 1 Charty.

Keďže v danom prípade Súdny dvor konštatoval, že grécka právna úprava skutočne predstavuje obmedzenie slobody usadiť sa, Charta bola uplatniteľná. Na odôvodnenie tejto úpravy boli okrem iného uvádzané dôvody ako ochrana zamestnancov a boj proti nezamestnanosti. Tieto ciele judikatúra uznáva ako naliehavé dôvody všeobecného záujmu, ktoré môžu odôvodniť obmedzenia základných slobôd stanovených v Zmluve, pokiaľ tieto obmedzenia dodržiavajú článok 16 Charty (sloboda podnikania), sú vhodné na zabezpečenie dosiahnutia sledovaných cieľov a nejdú nad rámec toho, čo je nevyhnutné na dosiahnutie týchto cieľov (body 61 – 65, 71 – 75).

III. Prípady, v ktorých vnútroštátny súd nepreukázal súvislosť s právom Únie

Rozsudok z 8. mája 2014, Pelckmans Turnhout (C-483/12, EU:C:2014:304)

V rámci sporu vo veci samej sa spoločnosť podnikajúca v oblasti záhradníctva domáhala toho, aby viacero jej konkurentov ukončilo svoju prax otváracích hodín pre verejnosť sedem dní v týždni, pričom belgický zákon stanovoval jeden deň voľna každý týždeň. Spoločnosti, ktoré sú jej konkurentmi, sa zasa domnievali, že sporná právna úprava je v rozpore s právom Únie.

Rechtbank van koophandel te Antwerpen (Obchodný súd Antverpy, Belgicko) prejednávajúci vec položil jednak prejudiciálne otázky Súdnemu dvoru (pozri jeho odpoveď v uznesení Pelckmans Turnhout, C-559/11, EU:C:2012:615) a jednak otázku týkajúcu sa ústavnosti na Grondwettelijk Hof (Ústavný súd, Belgicko). Posledný uvedený súd sa tiež sám rozhodol obrátiť na Súdny dvor. Vzhľadom na to, že sporná právna úprava stanovuje výnimky a nevzťahuje sa na všetkých obchodníkov, sa totiž tento súd opýtal na jej súlad so zásadami rovnosti a zákazu diskriminácie zakotvenými najmä v článkoch 20 a 21 Charty. Požiadal teda Súdny dvor o výklad týchto článkov v spojení s článkami 15 (slobodná voľba povolania a právo na prácu) a 16 (sloboda podnikania) Charty, s článkami 34 až 36 ZFEÚ (voľný pohyb tovaru), ako aj s článkami 56 a 57 ZFEÚ (slobodné poskytovanie služieb).

Súdny dvor rozhodol, že v danom prípade nebola preukázaná jeho právomoc vykladať uvedené ustanovenia Charty. Na to, aby dospel k tomuto záveru, najprv pripomenul, že v súlade s článkom 94 písm. c) jeho rokovacieho poriadku musí návrh na začatie prejudiciálneho konania obsahovať uvedenie dôvodov, pre ktoré sa vnútroštátny súd rozhodol položiť otázku o výklade alebo platnosti určitých ustanovení práva Únie, ako aj súvislosti, ktoré vidí medzi týmito ustanoveniami a dotknutou vnútroštátnou právnu úpravou. Toto uvedenie dôvodov, ako aj zhrnutie relevantných faktov vyžadovaných podľa článku 94 písm. a) tohto poriadku musí totiž Súdnemu dvoru umožniť overiť jednak

prípustnosť návrhu na začatie prejudiciálneho rozhodnutia a jednak to, či má právomoc odpovedať na položenú prejudiciálnu otázku. Súdny dvor však v tomto prípade konštatoval, že v prejednávanej veci rozhodnutie vnútroštátneho súdu neobsahuje žiadny konkrétny prvok umožňujúci dospieť k záveru, že právna situácia vo veci samej patrí do rozsahu pôsobnosti práva Únie, čo je nevyhnutnou podmienkou na to, aby členský štát mohol požiadať o výklad Charty. Podľa Súdneho dvora totiž rozhodnutie vnútroštátneho súdu nijako nepreukazuje, že prejednávaný spor obsahuje prvky, ktoré by súviseli so situáciami upravenými ustanoveniami Zmluvy, na ktoré odkazuje vnútroštátny súd (body 16, 20, 22, 23, 26, 27 a výrok).

Rozsudok z 2. júla 2015, Gulotta a Farmacia di Gullotta Davide & C. (C-497/12, EU:C:2015:436)

Táto vec sa týkala talianskeho farmaceuta, ktorý mal záujem predávať v jednej zo svojich paralekárni lieky, ktorých výdaj je viazaný na lekársky predpis a nie sú hradené z prostriedkov zdravotníckeho systému. Potrebné povolenie mu však bolo zamietnuté, keďže talianska právna úprava stanovuje, že predaj takýchto liekov sa môže realizovať len v lekárňach. Tento farmaceut sa obrátil na Tribunale amministrativo regionale per la Sicilia (Regionálny správny súd Sicílie, Taliansko), pričom namietal rozpor uvedenej právnej úpravy s právom Únie. Menovaný súd položil Súdnemu dvoru viacero prejudiciálnych otázok, z ktorých jedna sa týkala výkladu článku 15 (slobodná voľba povolania a právo na prácu) Charty.

Súdny dvor najprv odcitoval článok 94 písm. c) svojho rokovacieho poriadku, aby následne konštatoval, že rozhodnutie vnútroštátneho súdu nespĺňa požiadavky uvedené v tomto článku. Neumožňuje totiž pochopiť dôvody, pre ktoré má vnútroštátny súd pochybnosti o zlučiteľnosti predmetnej právnej úpravy s článkom 15 Charty. Zároveň neobsahuje ani údaje, ktoré by Súdnemu dvoru umožnili poskytnúť vnútroštátnemu súdu výklad práva Únie, ktorý by mu umožnil vyriešiť právny problém, o ktorom má rozhodnúť. Preto Súdny dvor rozhodol o neprípustnosti predloženej prejudiciálnej otázky, keďže sa domnieval, že nedisponuje podkladmi potrebnými na to, aby na ňu poskytol užitočnú odpoveď (body 17 – 21 a výrok).

Uznesenie z 11. decembra 2014, Stylinart (C-282/14, EU:C:2014:2486)

V tejto veci došlo na účely výstavby cesty k čiastočnému vyvlastneniu nehnuteľností vo vlastníctve obchodnej spoločnosti so sídlom v Poľsku, ktorej činnosť spočívala v zabezpečovaní prepravy a dodávky nábytku v Nemecku. Dôsledkom tohto vyvlastnenia bolo, že táto spoločnosť musela uskutočniť niektoré operácie, ktoré v značnej miere zvýšili jej prevádzkové náklady. Podľa poľskej právnej úpravy však nárok na odškodnenie za nariadené vyvlastnenie mohol byť len vo výške vyvlastneného majetku. Žiadny právny základ neumožňoval, aby bola v tejto sume zarátaná aj suma zodpovedajúca vzniknutej škode, konkrétne skutočná škoda a ušlý zisk. Keďže táto spoločnosť sa domnievala, že suma jej odškodnenia nebola dostatočná, obrátila sa na Sąd Rejonowy w Rzeszowie (Okresný súd Rzesow, Poľsko), ktorý sa následne spýtal Súdneho dvora, či je dotknutá právna úprava v súlade s článkami 16 (sloboda podnikania) a 17 (vlastnícke právo) Charty. Vnútroštátny súd sa teda pýtal, či by pravidlá Charty mohli vyplniť prázdny právny priestor, ktorý tento súd identifikoval v poľskej právnej úprave, pričom odkázal na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva.

Súdny dvor rozhodol, že nie je daná jeho právomoc odpovedať na návrh na začatie prejudiciálneho konania, keďže tento návrh neobsahoval ani minimálne objasnenie toho, akú väzbu vidí vnútroštátny súd medzi právom Únie a vnútroštátnym právom. Súdny dvor najprv pripomenul obsah článku 94 písm. c) svojho rokovacieho poriadku, aby následne konštatoval, že vnútroštátny súd sa obmedzil len na citáciu ustanovení Charty bez toho, aby sa odvolal na iné ustanovenia práva Únie, a bez toho, aby vôbec uviedol konkrétne skutočnosti, ktoré ho viedli k otázkam o výklade alebo uplatňovaní iného predpisu Únie, než sú predpisy uvedené v Charte (body 19 – 22 a výrok).

Uznesenie z 25. februára 2016, Aiudapds (C-520/15, EU:C:2016:124)

Agenzia Italiana del Farmaco (Talianska agentúra pre lieky, ďalej len „AIFA“) vydala rozhodnutie, ktorým sa vyhradzuje používanie lieku proti rakovine len verejným a súkromným nemocničným centrámi, čím sa jeho používanie vylučuje v prípade schválených zariadení ambulantných chirurgických zákrokov. Associazione Italiana delle Unità Dedicare Autonome Private di Day Surgery e dei Centri di chirurgia Ambulatoriale (ďalej len „Aiudapds“) podala na vnútroštátny súd proti tomuto rozhodnutiu mimoriadny opravný prostriedok pred prezidentom republiky. Poukázala na závažné protisúťažné správanie zo strany niektorých farmaceutických podnikov a na závažné opomenutia zo strany AIFA. Jeden z týchto farmaceutických podnikov následne podal proti tomuto konaniu námietku a požiadal, aby opravný prostriedok Aiudapds preskúmal regionálny správny súd.

Vnútroštátny súd si položil otázku o zlučiteľnosti takejto právnej úpravy, ktorá umožňuje niektorej zo strán v nadväznosti na mimoriadny opravný prostriedok pred prezidentom republiky získať bez súhlasu alebo účasti ostatných strán prechod príslušnosti v spore na regionálny správny súd, čo vedie k vzniku neodôvodnenej a významnej nevýhody pre najslabšie strany sporu, s článkom 47 druhým odsekom (právo na účinný prostriedok nápravy a na spravodlivý proces) a článkom 54 (zákaz zneužívania práv) Charty.

V danom prípade Súdny dvor uviedol, že rozhodnutie vnútroštátneho súdu neobsahuje žiadnu informáciu, na základe ktorej by bolo možné konštatovať, že spor vo veci samej sa týka výkladu alebo uplatnenia inej normy práva Únie, než sú normy uvedené v Charte. Súdny dvor preto konštatoval, že nemá právomoc odpovedať na otázku, ktorú položil vnútroštátny súd (body 21, 23).